

Ogólnopolska Konferencja Naukowa *Dialog kultur czy zarzewie konfliktów – problematyka mniejszości narodowych w Europie* (Olsztyn, 21–22 marca 2016)

W dniach 21–22 marca 2016 roku na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie odbyła się zorganizowana przez Instytut Historii i Stosunków Międzynarodowych UWM oraz Studenckie Koło Naukowe Stosunków Międzynarodowych „Inter Gentes”, Ogólnopolska Konferencja Naukowa poświęcona problematyce mniejszości narodowych w Europie.

W konferencji wzięło udział 29 prelegentów reprezentujących jedenaście krajowych ośrodków akademickich (Akademia Humanistyczna im. Aleksandra Gieysztora w Pułtuskach; Uniwersytet Gdański; Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; Uniwersytet Jagielloński w Krakowie; Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Filia w Piotrkowie Trybunalskim; Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu; Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie; Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach; Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie; Uniwersytet Warszawski; Uniwersytet w Białymstoku), jeden zagraniczny ośrodek akademicki (Uniwersytet Witolda Wielkiego w Kownie), Europejską Fundację Praw Człowieka w Wilnie oraz Europejskich Konserwatystów i Reformatorów (EKR) z Parlamentu Europejskiego.

Sesję inauguracyjną zainicjował prof. dr hab. Norbert Kasperek z UWM, który wygłosił referat *Wielka Emigracja i jej widzenie pro-*

blemów mniejszości narodowych. Dr hab. Jerzy Grzybowski z UW poruszył w swoim wystąpieniu kwestię stosunków polsko-białoruskich na Łotwie w latach 1920–1939. Dr hab. Arkadiusz Adamczyk, prof. UJK w Kielcach (Filia w Piotrkowie Trybunalskim), zaprezentował referat zatytułowany *Polska państwowa vs. Polska narodowa. Mniejszości narodowe w myśli politycznej obozu pilsudczykowskiego po 1939 r.* Kolejny referent, dr hab. Patrycja Jakóbczyk-Adamczyk, prof. UJK, przedstawiła referat pt. *Między walką o niepodległość a dążeniem do autonomii. Droga do Statutu Kraju Basków 1979 r.* Jako ostatni prelegent sesji inauguracyjnej wystąpił dr hab. Marcin Czyżniewski z UMK w Toruniu z referatem dotyczącym historycznych doświadczeń z mniejszościami narodowymi i współczesnej polityki wewnętrznej i zagranicznej Republiki Czeskiej.

W sesji pierwszej referaty wygłosili mgr Marzena Grzybowska z UW (*Polonica w zbiorach archiwalnych Biblioteki Białoruskiej im. Franciszka Skaryny w Londynie*), mgr Anna Jankowska-Nagórka z Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie (*Polityka antyniemiecka na Dolnym Śląsku po zakończeniu II wojny światowej (1945–1949). Wybrane aspekty*), dr hab. Bara NDiaye z UWM (*Rola diaspory Muridów w europejskim dialogu kultur*), dr Krystyna Kamińska z Akademii Humanistycznej im. Aleksandra Gieysztora w Pułtusku (*Szwajcarscy Retoromanie. Monolit czy różnorodność? – Tożsamość mniejszości etnicznej i jej język w kontekście historycznym*), dr Oksana Voytyuk z Uniwersytetu w Białymstoku (*Postrzeżanie Hizb-ut Tahrir na Ukrainie i Krymie oraz stosunek do niego Tatarów krymskich*), dr Beata Goworko-Składanek z Uniwersytetu w Białymstoku (*Stosunek Polaków do mniejszości narodowych na podstawie ogólnopolskich sondaży przeprowadzonych przez CBOS w latach 1991–2015*).

W sesji drugiej jako pierwszy wystąpił dr Paweł Pietnoczka z UWM, który analizował zmiany w strukturze narodowościowej Ukrainy na przełomie XX i XXI wieku. Mgr Olesia Tkachuk z UJ przedstawiła sytuację mniejszości polskiej w Donbasie w czasie kon-

fliktu. Dr hab. Adam Bobryk, prof. UPH w Siedlcach poruszył kwestię Litwy wobec kryzysu migracyjnego w latach 2015–2016. Dr Tomasz Błaszczak z Uniwersytetu Witolda Wielkiego w Kownie wygłosił referat zatytułowany „*Litwa Globalna*” – nowe strategie Republiki Litewskiej wobec migracji i diaspory. Dr Łukasz Wardyn z Europejskiej Fundacji Praw Człowieka w Wilnie przedstawił najnowsze dane Fundacji w zakresie przestrzegania praw mniejszości narodowych na Litwie w latach 2014–2015. Jako ostatni w sesji drugiej wystąpił dr Bogusław Rogalski z Europejskich Konserwatystów i Reformatorów (EKR) z Parlamentu Europejskiego z tematem dotyczącym dyskryminacji polskiej mniejszości narodowej na Litwie w latach 1991–2015.

Na ostatniej, trzeciej sesji pierwszego dnia obrad konferencyjnych jako pierwsza głos zabrała mgr Alicja Maliszewska z UW, która poruszyła kwestię roli życia kulturalnego mniejszości ukraińskiej w Polsce w procesie konstruowania tożsamości etnicznej. Dr Agnieszka Sawicz z UAM w Poznaniu przedstawiła działalność mniejszości polskiej w ZSRR w drugiej połowie lat 80. XX wieku na tle przemian społecznych i politycznych. Następnie wystąpił dr Jan Wiśniewski z UMK (Wyższa Szkoła Komunikacji Społecznej i Mediów) w Toruniu z referatem dotyczącym liczebności, rozmieszczenia i tożsamości narodowej Polaków na Syberii pod koniec XIX i na początku XX wieku. Mgr Elżbieta Prus z UG zaprezentowała działania Unii Europejskiej w przestrzeni różnorodności etnicznej. Dr Anna Ambrochowicz-Gajownik z UWM w Olsztynie omówiła środowiska emigracyjne w południowo-wschodniej Francji w okresie międzywojennym. W ostatnim referacie sesji trzeciej dr Michał Łyszczarz z UWM w Olsztynie przeanalizował problem etniczności i statusu mniejszościowego na przykładzie polskich Tatarów.

W drugim dniu konferencji odbyła się jedna sesja, będąca jednocześnie ostatnią. Wszyscy prelegenci reprezentowali UWM w Olsztynie. Pierwszym prelegentem była dr Yaroslava Konieva, która podjęła się omówienia motywu Akcji „Wisła” jako czynnika tekstotwórczego

w folklorze Ukraińców na Warmii i Mazurach. Mgr Maciej Grabski przedstawił referat zatytułowany *Spór pomiędzy działaczami Stronnictwa Demokratyczno-Narodowego, a ludnością żydowską podczas wyborów samorządowych w Warszawie w latach 1911–1912 i jego wydźwięk w warszawskim „Słowie”*. W kolejnym wystąpieniu dr Tomasz Gajownik podjął problem Polaków w krajach nadbałtyckich na podstawie analiz attaché wojskowych II Rzeczypospolitej. Dr Krzysztof Żęgota omówił kwestię diaspory polskiej w obwodzie kaliningradzkim Federacji Rosyjskiej. Mgr Grażyna Czerniak wygłosiła referat dotyczący osiągnięć Bożeny Domagały w usystematyzowaniu wiedzy o Ukraińcach na Warmii i Mazurach. Konferencję zamknął dr Krzysztof Sidorkiewicz referatem zatytułowanym *Zmiany sytuacji demograficznej na Litwie na przełomie XX i XXI wieku*.